

Түркістан облысының адами әлеуетті дамыту басқармасының «Жамбыл Қаппаров атындағы №5 мамандандырылған физика-математикалық мектеп-интернаты» КММ-сі Психологиялық қызметтің психодиагностикалық бағытында атқарған 4 жылдық жұмысы туралы мәлімет

Психологиялық қызметтің мақсаттарымен міндеттерін орындау оны жүзеге асыру төмендегі бағыттар арқылы жүргізіледі:

- Психодиагностикалық бағыт;
- Консультациялық бағыт;
- Ағартушылық-профилактикалық бағыт;
- Әлеуметтік-диспетчерлік бағыт;
- Түзету-дамытушылық бағыт;

Түркістан облысының адами әлеуетті дамыту басқармасының «Жамбыл Қаппаров атындағы №5 мамандандырылған физика-математикалық мектеп-интернаты» КММ-сі кешенінде оқыту үйрету үрдісінде баланың психологиялық қызметіне тұлғалық өсуін қадағалау, олардың дұрыс білім алып бейімделуін қалыптастыру іс шаралары қолға алынған. Осы мәселелердің қиындық тудырмауының алдын-алу үшін оқуға жаңа келген балаларды мектеп заңдылықтарымен талаптарына дұрыс бейімдеу үшін мектеп-интернат педагог - психологы төмендегі іс – шараларды атқарды.

Психологиялық қызметтің психодиагностика бағыты бойынша келесі жұмыстар атқарылды:

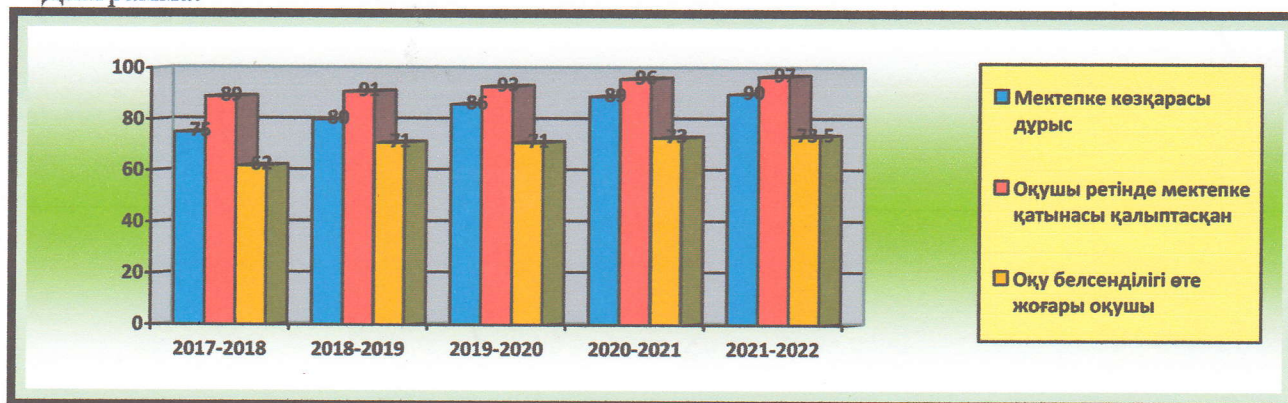
Аталған бағыт бойынша әр оқу жылының басында оқушылардың тізімдері алынып, отбасындағы әлеуметтік ахуалы анықталып, тізімдері түзілді. 7-сыныпқа қабылданған оқушылармен психологиялық, профилактикалық жұмыстар жүргізілді. 7-сынып оқушыларының тізімі анықталғаннан 4-тік одақ картасы түзіліп, онда оқушының әлеуметтік статусы, психологиялық жай-күйі, денсаулығы, үлгерімі туралы ақпараттар жазылады. Әлеуметтік педагогпен біргелікте оқушылардың паспорты жазылып, қажетіне қарай әлеуметтік көмек, қолдау көрсетілді.

7-11 сынып оқушыларының мектепке қызығушылығын, қатынасын, психологиялық дайындығын анықтау мақсатында алынған сауалнаманың нәтижесі:

- **Оқушылардың мектепке қызығушылығын анықтау тесті:**

№	Оқу жылдары	Оқушы саны	Мектепке көзқарасы жоғары	Оқушы ретінде мектепке қатынасы қалыптасқан	Оқу белсенділігі өте жоғары оқушы
1	2017-2018	328	75%	89%	62%
2	2018-2019	341	80%	91%	71%
3	2019 – 2020	340	86%	93%	71%
4	2020 - 2021	342	89%	96%	73%
5	2021-2022	342	90%	97%	73.5%

Диаграмма:

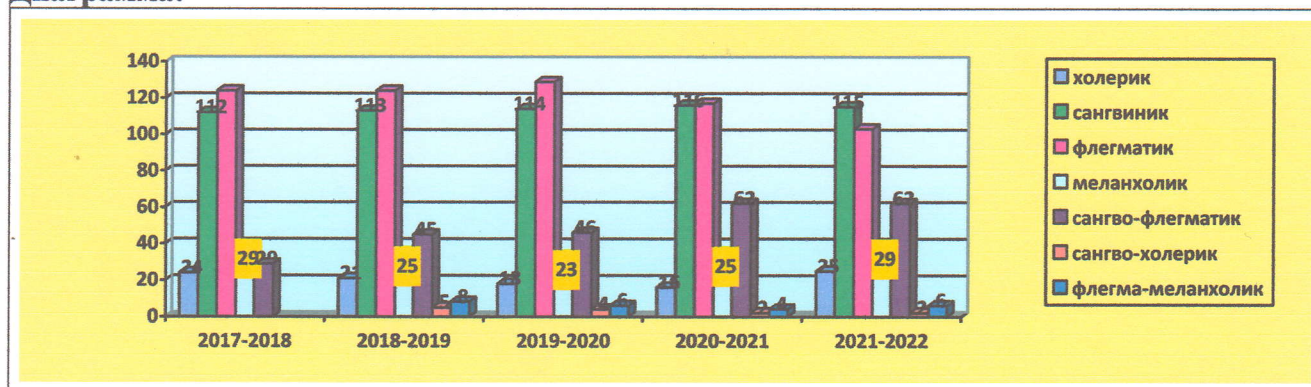

Қорытынды: Алынған сауалнама нәтижесінде оқушылардың белсенділігі жоғары, мектепке деген көзқарастарының оң екендігі байқалады.

• Мектеп оқушыларының темперамент тип ерекшеліктерінің мониторингі:

№	Оқу жылдары	Оқушылар саны	Холерик	Сангвиник	Флегматик	Меланхолик	Сангво-флегматик	Сангво-холерик	Флегма-меланхолик
1	2017-2018	328	24	112	124	29	39		
2	2018-2019	341	21	113	124	25	45	5	8
3	2019 – 2020	340	18	114	129	23	46	4	6
4	2020-2021	342	16	116	117	25	62	2	4
5	2021-2022	342	25	115	103	29	62	2	6

Диаграмма:

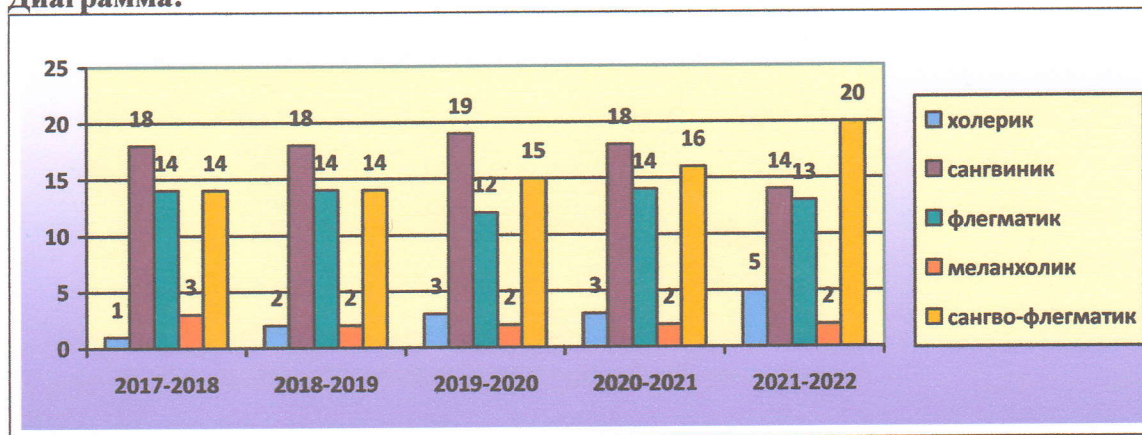
Қорытынды: Мектеп оқушыларының темперамент типтері экстроверт типіне басымдылық көрсетті. Анықтамасы бойынша сынып тәрбиешілеріне мәлімет берілді. Қажетіне қарай оқушылармен жекеленген жұмыстар атқарылды.

- Мектеп педагог кадрлардың табиғи мінез-құлық ерекшеліктерін анықтау мақсатында Г.Айзенктің темперамент типін анықтау тесті жүргізілді.
Нәтижесінде:

№	Оқу жылдары	Қызметкерлер саны	Холерик	Сангвиник	Флегматик	Меланхолик	Санг-флегматик
1	2017-2018	50	1	18	14	3	14
2	2018-2019	50	2	18	14	2	14
3	2019 – 2020	51	3	19	12	2	15
4	2020-2021	52	3	18	14	2	16
5	2021-2022	52	5	14	13	2	20

Қорытынды: Ұжым мүшелерінің басым көпшілігі сыртқа бағытталған тип өкілдеріне жатады. Әлеуметтендірілген, ойы ұшқыр, белсенділігімен ерекшеленеді.

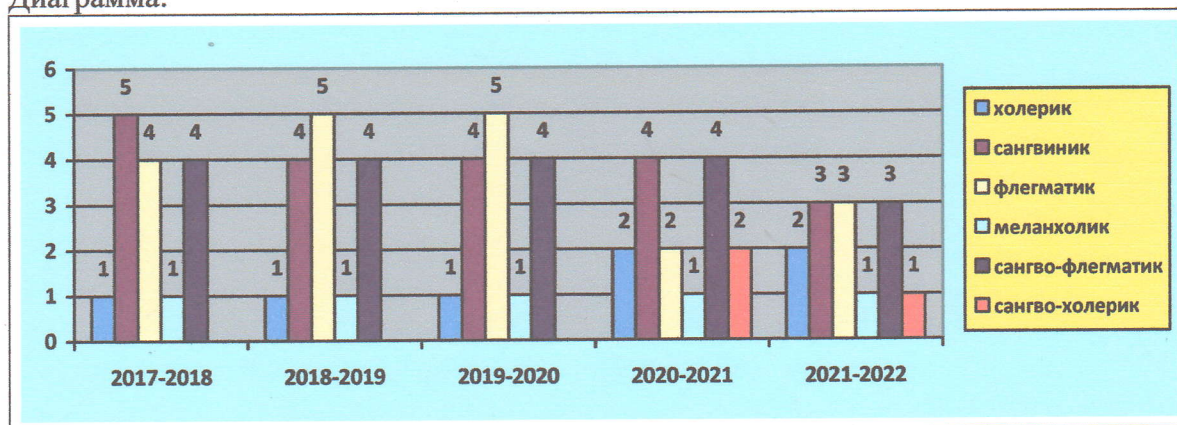
Диаграмма:

- Мектеп-интернат тәрбиешілерінің мінез-құлық ерекшелігінің зерттеу нәтижесі:

№	Оқу жылдары	Тәрбиешілер саны	Холерик	Сангвиник	Флегматик	Меланхолик	Санг-флегматик	Санг-холерик
1	2017-2018	15	1	5	4	1	4	-
2	2018-2019	15	1	4	5	1	4	-
3	2019 – 2020	15	1	4	5	1	4	-
4	2020-2021	15	2	4	2	1	4	2
5	2021-2022	13	2	3	3	1	3	1

Диаграмма:

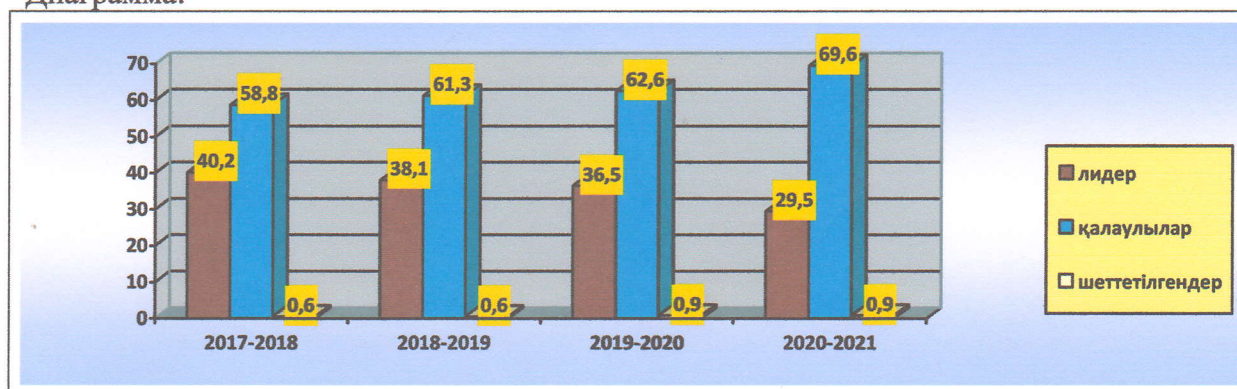

Социометрия әдісі бойынша 7-11 сынып оқушыларының қарым-қатынасын зерттеу және ұйымшылдық деңгейін анықтау үшін зерттеу жұмысы жүргізілді. «Таңдау матрицасындағы» мағлұматтарды өңдеп болған соң, «Социограмма» жасалынды. Сыныптағы лидер, орташа беделділер, ортадан төмен оқушылар анықталды.
 $R = \frac{R_1}{R_2} \times 100\%$; R_2

• **Социометрия әдісінің қорытындысы:**

№	Оқу жылдары	Оқушы саны	Социометриялық статус атауы					
			Лидер		Қалаулылар		шеттетілгендер	
1	2017-2018	328	132	40,2%	193	58,8%	2	0,6%
2	2018-2019	341	130	38,1%	209	61,3%	2	0,6%
3	2019 – 2020	340	124	36,5%	213	62,6%	3	0,9%
4	2020-2021	342	101	29,5%	238	69,6%	3	0,9%

Диаграмма:

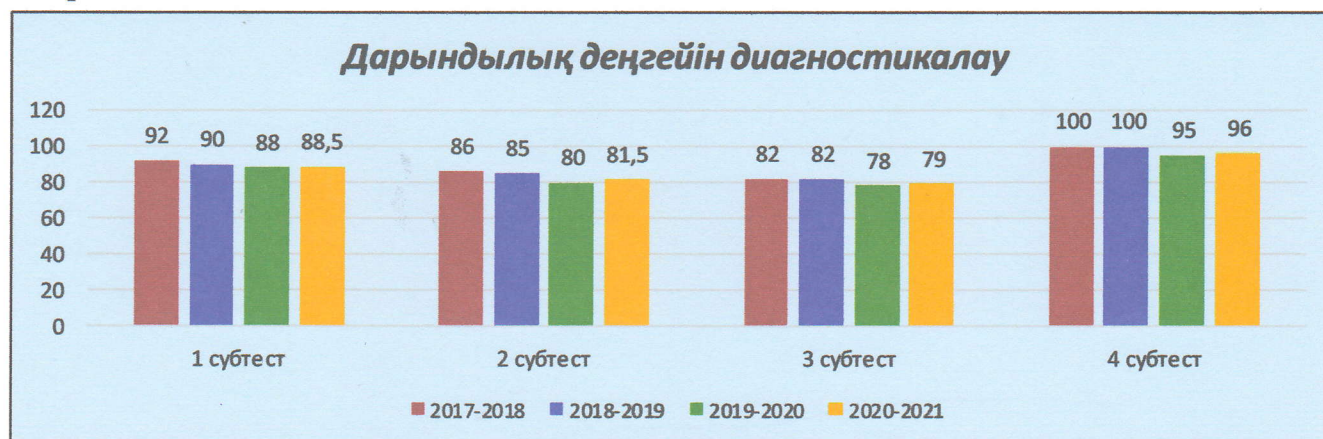

Қорытынды: Әдістің нәтижесі өңделгеннен соң, әр сыныптың оқушыларымен топтық жұмыстар жүргізілді. Түзету-дамыту сабақтары мен тренингтер ұйымдастырылды.

- Мектеп оқушыларының дарындылық деңгейлерін анықтау мақсатында орта буын 7-9 сынып оқушыларының танымдық үрдістерінің даму деңгейлері диагностикаланды. Зерттеу нәтижесінде оқушылардың зейін процесі, ақыл-ой, логикалық ойлауы, өзіндік бағалауы тест жұмыстары арқылы анықталды.

№	Оқу жылдары	Оқушы саны	1 субтест	2 субтест	3 субтест	4 субтест
1	2017-2018	328	92%	86%	82%	100%
2	2018-2019	341	90%	85%	82%	100%
3	2019 – 2020	340	88%	80%	78%	95%
4	2020-2021	342	88,5%	81,5%	79%	96%

Диаграмма:

- 7-11 сынып оқушыларының арасында алдын-алу бағыты бойынша Г.Айзенктің “Тұлғаның психологиялық жағдайын анықтау” сұрақнамасы алынып, нәтижесі өңделді.

2017-2021 о/ж алдын-алу жұмыс қорытындысы

№	Деңгей/ шкала	Бағалау шкаласы			
		Үрейшілдік	Фрустрация	Агрессия	Икемсіздік
1	Қалыпты 0 - 10	78	59,8	74,1	62,3
2	Орта 11 -15	20,5	32,2	23,6	31,2
3	Жоғары 15 -20	1,5	9	2,2	6,5

Диаграмма:

Қорытынды: Мектеп оқушыларының аутодеструктивті мінез-құлқының алдын-алу мақсатында шығарылған нәтиже бойынша топтық түзету жұмысы жүргізілді. Арт-терапияның әдістері мен техникалары бойынша жұмыс атқарылды.

- Ата-аналардың мектепке деген көзқарастарын анықтауда алынған сауалнаманың мониторингі /2017-2021 жж/

7-8 сынып оқушыларының ата-аналарынан 10 сұрақтан құралған сауалнама алынды. Ондағы мақсат ата-аналардың мектепке деген көзқарастарын анықтап, ағарту жұмыстарын жүргізу. Алынған сауалнаманың нәтижесі өңделіп, төрт жылдық кестеде көрсетілді.

Кесте:

№	Оқу жылдары	Сауалнамаға қатысқан ата-аналар саны	Баланың оқып жатқан мектебіне сенім арта аласыз ба?	Мектептің ішкі тәртібі сізді қанағаттандырады ма?	Мектеп жатақханасына, асханасына көңіліңіз толады ма?	Баланың білім деңгейінің артқанын байқайсыз ба?	Баланың бойында өзгерістер бар ма?	Баланың бұрынғы достарымен араласады ма?	Баланың кітапқа деген қызығушылығы артты ма?	Баланың сізге қолғабыс етеді ме?	Мектептің іс-шаралары мен жарыстарына белсене қатысады ма?	Мектептің білім деңгейі мен техникалық базасын бағаланыз. /1 мен 5 баллдық шкала/
---	-------------	--------------------------------------	---	---	---	---	------------------------------------	--	--	----------------------------------	--	---

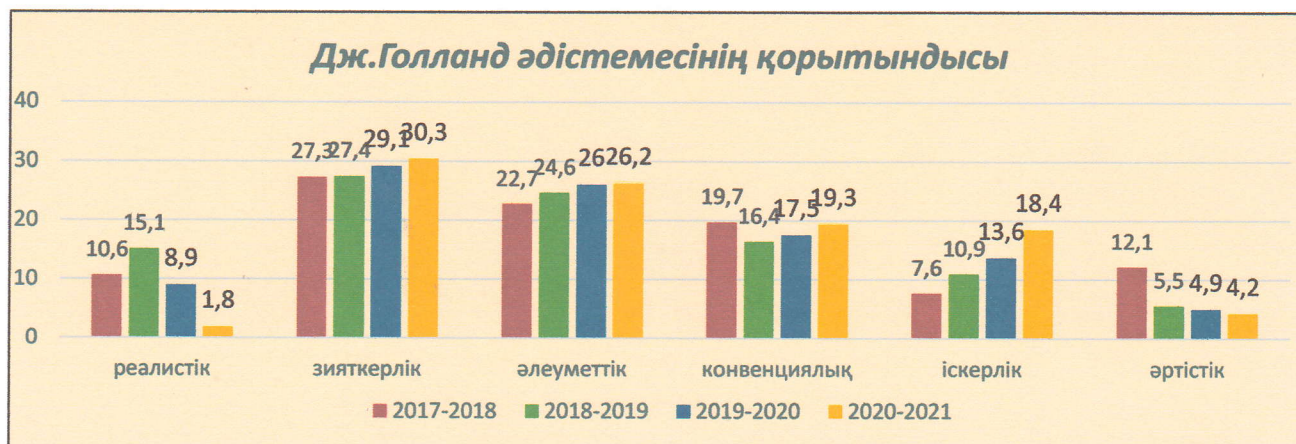
1	2017-2018	72	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 98% Жоқ - 2%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 90% Жоқ - 10%	Иә - 100%	Иә - 80% Жоқ - 20%	5 балл - 100%
2	2018-2019	73	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 89% Жоқ - 11%	Иә - 100%	Иә - 56% Жоқ - 44%	Иә - 100%	Иә - 90% Жоқ - 10%	5 балл - 100%
3	2019-2020	106	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 95% Жоқ - 5%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 92% Жоқ - 8%	Иә - 100%	Иә - 84% Жоқ - 16%	5 балл - 100%
4	2020-2021 /онлайн/	126	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 98% Жоқ - 2%	Иә - 100%	Иә - 100%	Иә - 46% Жоқ - 54%	Иә - 100%	Иә - 86% Жоқ - 14%	4 балл - 12% 5 балл - 88%

- Мектеп бітіруші 9-11 сынып оқушыларының мамандыққа икемділігін анықтау мақсатында Дж.Голланд әдістемесі алынып, нәтижесі өңделді. Өңделген диагностиканың нәтижесіне сүйене отырып, оқушылармен пікір алмасу, дөңгелек үстел жүргізілді.

Кесте:

№	Оқу жылдары	Оқушы саны	Реалистік тип	Зияткерлік тип	Әлеуметтік тип	Конвенциялық тип	Іскер тип	Әртістік тип
1	2017-2018	123	10,6%	27,3%	22,7%	19,7%	7,6%	12,1%
2	2018-2019	128	15,1%	27,4%	24,6%	16,4%	10,9%	5,5%
3	2019-2020	125	8,9%	29,1%	26%	17,5%	13,6%	4,9%
4	2020-2021	139	1,8%	30,3%	26,2%	19,3%	18,4%	4,2%

Диаграмма:

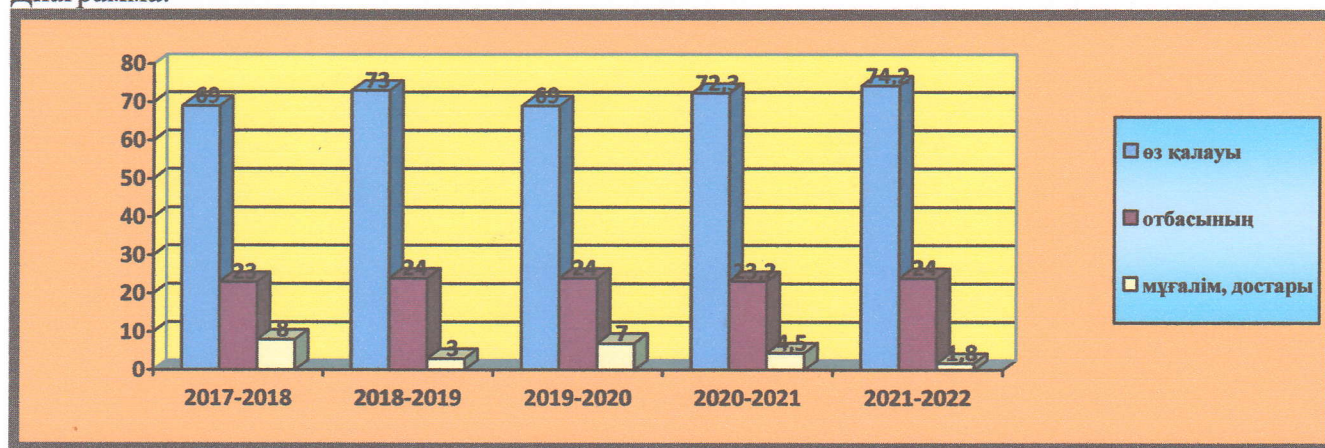

Қорытынды: Әдістемені толықтыру үшін жоғарғы сынып оқушыларымен тренингтер жүргізіліп, бағыт-бағдар көрсетілді. Мамандыққа икемділік туралы ақпараттану үшін жеке кеңестер берілді.

• ҰБТ-ке қатысушы оқушылардан алынған сауалнама қорытындысы:

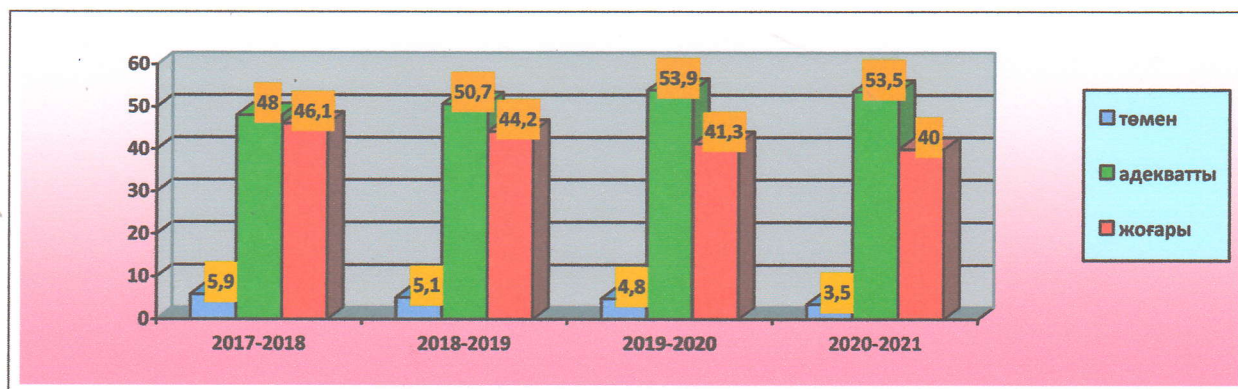
P/c	Мамандық таңдауға кімнің әсері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	Өз қалауы	69%	73%	69%	72,3%	74.2%
2	Отбасының	23%	24%	24%	23,2	24%
3	Мұғалім, достары	8%	3%	7%	4,5	1,8%

Диаграмма:

- Оқушылардың өзін-өзі бағалау шкаласының көрсеткішін анықтау мақсатында «Өзіндік баға» тесті алынды. Нәтижесі кесте де және диаграмма үлгісінде көрсетілді. /7-11 сынып оқушылары/

№	Оқу жылдары	Оқушы саны	төмен	адекватты	жоғары
1	2017-2018	328	5,9%	48%	46,1%
2	2018-2019	341	5,1%	50,7%	44,2%
3	2019-2020	340	4,8%	53,9%	41,3%
4	2020-2021	342	3,5%	53,5%	40%

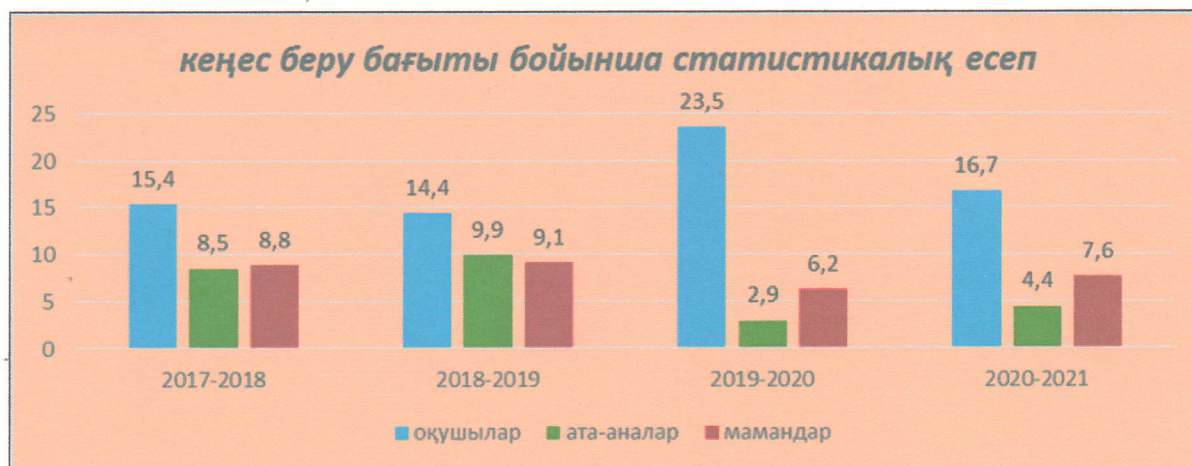
Қорытынды: Өзіндік бағасын төмен деп санайтын оқушылармен жекеленген жұмыстар атқарылды. Тәрбиешімен біргелікте оқушы бойында сенімділігін арттыруға арналған жаттығулар мен арнайы дөңгелек үстелдер өткізілді.

Психоконсультациялық бағыт

- Кеңес беру бағыты бойынша жүргізілген жұмыстың статистикалық есебі:

№	Оқу жылдары	Оқушылар		Ата-аналар		Мамандар	
1	2017-2018	51	15,4%	28	8,5%	29	8,8%
2	2018-2019	49	14,4%	34	9,9%	31	9,1%
3	2019-2020	80	23,5%	10	2,9%	21	6,2%
4	2020-2021	57	16,7%	15	4,4%	26	7,6%

Диаграмма:

Қорытынды: Ұжымның, ата-ананың сұраныстарын іске асыру мақсатында оқушылармен жеке кеңес жұмыстары атқарылды. Мұнда оқушының жай-күйіне қарай тапсырмалар берілді. Изотерапия, мандала, ертегі терапиясы, құм терапиясы, релаксациялық тапсырмалар арқылы бағыт-бағдар, кеңестер берілді.

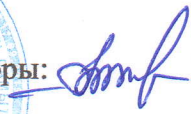
Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын-алу

Алдын-алу бағыты бойынша ортаңғы және жоғарғы сынып оқушыларымен жеке және топтық жұмыстар жүргізілді. Проективті әдістер, аяқталмаған сөйлем, кактус әдісі, Кондаш тесті, Г.Айзенктің сұрақнамасы бойынша жұмыстар атқарылды. Әрбір жүргізілген жұмыс соңында оқушылармен қажетіне қарай жеке және топтық тренингтер мен дөңгелек үстелдер жүргізілді.

№	Оқу жылдары	Оқушы саны	Суицидтік әрекетке бейім оқушы	Аяқталған суицид
1	2017-2018	328	0	0
2	2018-2019	341	0	0
3	2019-2020	340	0	0
4	2020-2021	342	0	0

Қорытынды: Мектеп-интернат оқушылары арасында суицидтік әрекетке, аутодеструктивті мінез-құлыққа бейім оқушылар жоқ.

Мектеп директоры: Ж.Т.Ахмедов

Орындаған педагог-психолог А.Ниязбекова